

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ
Навчально-науковий інститут денної освіти
Кафедра фінансів та банківської справи

СИЛАБУС

навчальної дисципліни «Оцінка вартості бізнесу»
на 2024-2025 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	3 курс, 6 семестр
Освітня програма/спеціалізація	«Фінанси, банківська справа та страхування»
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Ступінь вищої освіти	бакалавр
Прізвище, ім'я та по-батькові НПП, який веде дану дисципліну	Сидоренко-Мельник Ганна Миколаївна
Науковий ступінь і вчене звання	к.е.н., доцент
Посада	доцент кафедри фінансів та банківської справи
Контактний телефон	+38-050-405-72-00
Електронна адреса (або персональний сайт)	sidorenkomelnik.gan@gmail.com
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	очна http://www.fin.puet.edu.ua он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 08.00-15.00
Сторінка дистанційного курсу	https://el.puet.edu.ua/

Опис навчальної дисципліни

Мета	опанування студентами методичних підходів і прийомів оцінної діяльності, формування та розвиток навичок збирання, оброблення і аналізу інформації, необхідної для оцінки, вибору й застосування адекватних методів оцінки бізнесу в умовах українського ринку.
Тривалість	4 кредити ЄКТС / 120 годин (лекції 16 год., практичні заняття 32 год., самостійна робота 72 год.)
Форми та методи навчання	Активні види лекцій (лекції-візуалізація, проблемні лекції із залученням провідних фахівців галузі); практичні заняття в аудиторії та виїзні; робота у малих групах; підготовка тез доповідей на науково-практичні та міжнародні конференції; дистанційні консультації; самостійна робота поза розкладом.
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: тестування, виконання завдань самостійної роботи, виконання поточних модульних робіт Підсумковий контроль: ПМК.
Базові знання	Наявність знань з фундаментальних та професійно орієнтованих дисциплін «Основи фінансів», «Інвестування», «Фінансова статистика», «Методика пошуку та обробки інформації у сфері фінансів», «Звітність підприємств».
Мова викладання	Українська

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання (ПР 1, ПР 2..).	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач (ЗК 1 ..., СК 1)
ПР5. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т. ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).	ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ПР06. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.	ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.	СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, в тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансовий ринок, банківська система та страхування).
	СК 06. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
	СК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність, інтерпретувати та використовувати фінансову та пов'язану з нею інформацію.
	СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати професійні рішення в сфері фінансів, банківської справи та страхування і брати відповідальність за них.

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми (лекції)	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНКИ ВАРТОСТІ БІЗНЕСУ		
Тема 1. Базові засади оцінки майна та майнових прав	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань 1. Поняття оцінки ринкової вартості і сфера її застосування в сучасній економіці. 2. Генезис теорії оцінки. 3. Об'єкти і суб'єкти вартісної оцінки. Основні цілі оцінки. 4. Види вартості, які використовуються в оцінці. 5. Нормативно-законодавче регулювання оцінної діяльності в Україні. 6. Організаційно-правова основа проведення незалежної оцінки бізнесу. 7. Законодавче регулювання оціночної діяльності за кордоном (вибрати країну).

		8. Міжнародні стандарти оціночної діяльності. 9. Європейські сертифікати оцінки та кодекс оцінювача. 10. Вимоги до суб'єктів оціночної діяльності, їхні права та обов'язки.
Тема 2. Предмет та зміст оцінки вартості бізнесу	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань 1. Економічний зміст поняття «бізнес» в сучасній оцінній практиці. 2. Характерні риси міжнародної та вітчизняної практики оцінки бізнесу. 3. Випадки обов'язкового проведення оцінки бізнесу. 4. Характер впливу специфічних характеристик оцінюваного об'єкта (бізнесу) на процес оцінки. 5. Характеристика видів вартості бізнесу, сфер застосування та особливостей обрахунку. 6. Поняття доходу та грошового потоку підприємства (бізнесу). 7. Необхідність та порядок тимчасової оцінки грошових потоків в процесі оцінки вартості бізнесу. 8. Характер впливу ризиків на ринкову вартість об'єктів власності підприємства. 9. Способи врахування ризиків у процесі оцінки бізнесу. 10. Характеристика факторів, що впливають на вартість підприємства і його майна.
Тема 3. Методологічні основи оцінки вартості бізнесу	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань 1. Порівняльна характеристика принципів оцінки вартості бізнесу. 2. Переваги і недоліки підходів до оцінки бізнесу. 3. Стислий огляд методів витратного підходу в оцінці вартості бізнесу. 4. Стислий огляд методів дохідного підходу в оцінці вартості бізнесу. 5. Стислий огляд методів порівняльного підходу в оцінці вартості бізнесу. 6. Зміст договору на оцінні роботи та етапи процедури його укладання. 7. Права та відповідальність замовника та оцінювача. 8. Етапи процесу незалежної оцінки бізнесу. 9. Порядок визначення підсумкової величини вартості підприємства (бізнесу). 10. Процедура узгодження результатів, отриманих за допомогою різних підходів.
Тема 4. Інформаційне забезпечення оцінки вартості бізнесу	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних	Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань 1. Характеристика джерел зовнішньої та внутрішньої інформації для оцінки бізнесу. 2. Система вимог до складу та структури інформаційного забезпечення оцінки бізнесу. 3. Критерії достовірності та повноти інформаційної бази оцінки.

	завдань; завдання самостійної роботи; тестування	4. Фінансова звітність як основа інформаційної бази вартісної оцінки. 5. Призначення основних форм фінансової звітності підприємства. 6. Характеристика основних методів аналізу і коригувань фінансової звітності з метою оцінки бізнесу. 7. Сутність та необхідність прогнозування в процедурі оцінки бізнесу. 8. Права та відповідальність замовника та оцінювача. 9. Структура договору на оцінні роботи та етапи процедури його укладання.. 10. Структура звіту про оцінку вартості підприємства, зміст розділів, вимоги до зберігання.
Підсумкове тестування за модулем І		
МОДУЛЬ 2. МЕТОДИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ОЦІНКИ ВАРТОСТІ БІЗНЕСУ		
Тема 5. Витратний підхід в оцінці бізнесу	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань 1. Переваги та недоліки витратного підходу до оцінки вартості бізнесу. 2. Сфери застосування витратного підходу в оцінці майна та майнових прав, бізнесу. 3. Економічний зміст методів витратного підходу. 4. Характеристика системи методів оцінки вартості бізнесу в межах застосування витратного підходу. 5. Характеристика системи методів оцінки вартості нерухомості в межах застосування витратного підходу. 6. Характеристика системи методів оцінки вартості рухомого майна в межах застосування витратного підходу. 7. Характеристика системи методів оцінки вартості нематеріальних активів та об'єктів інтелектуальної вартості в межах застосування витратного підходу. 8. Вимоги та склад інформаційного забезпечення оцінки вартості бізнесу при витратному підході. 9. Оцінка виробничих запасів. Оцінка фінансових вкладень. 10. Оцінка дебіторської, кредиторської заборгованостей. Оцінка витрат майбутніх періодів.
Тема 6. Дохідний підхід в оцінці бізнесу	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань 1. Місце та роль дохідного підходу в системі вартісної оцінки. 2. Переваги та недоліки оцінки бізнесу в рамках дохідного підходу. 3. Методи розрахунку коефіцієнтів капіталізації: їх зміст, сфера застосування та порівняльна характеристика. 4. Метод дисконтування грошових потоків: переваги та недоліки. 5. Принципи дохідного підходу до оцінки вартості підприємства. 6. Економічна сутність і закономірності дохідного підходу до оцінки нерухомості.

		7. Методи оцінки нерухомості в межах застосування дохідного підходу. 8. Економічна сутність і закономірності дохідного підходу до оцінки рухомого майна. 9. Методи оцінки рухомого майна в межах застосування дохідного підходу. 10. Особливості оцінки нематеріальних активів з використанням дохідного підходу.
Тема 7. Порівняльний підхід в оцінці бізнесу	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань 1. Місце та роль порівняльного підходу в системі вартісної оцінки. 2. Переваги та недоліки оцінки бізнесу в рамках порівняльного підходу. 3. Основні етапи оцінки бізнесу з позицій порівняльного підходу. 4. Алгоритм і методика розрахунку ринкової вартості методом компанії-аналога. 5. Процедура вибору порівняльних підприємств, характеристика системи критеріїв відбору аналогічних компаній, визначення бази порівняння та розрахунок фінансових коефіцієнтів. 6. Технологія відбору та обчислення цінових мультиплікаторів, діапазон їх застосування. 7. Оцінка об'єктів нерухомості з використанням валового рентного мультиплікатора. 8. Оцінка об'єктів нерухомості з використанням загального коефіцієнта капіталізації. 9. Методи оцінки рухомого майна в межах застосування порівняльного підходу. 10. Особливості оцінки НМА та ОІВ з використанням порівняльного підходу.
Тема 8. Оцінка бізнесу в цілях управління	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань 1. Зарубіжний досвід оцінки діючих підприємств. 2. Оцінка ринкової вартості підприємства при реструктуризації. 3. Оцінка вартості корпоративних прав в різних практичних ситуаціях. 4. Місце і роль оцінки в системі антикризового управління вартістю підприємства. 5. Порівняльний підхід до оцінки вартості майна підприємства-боржника. 6. Майновий підхід до оцінки вартості майна підприємства-боржника. 7. Дохідний підхід до оцінки вартості майна підприємства-боржника. 8. Оцінка бізнесу на різних стадіях арбітражного управління. 9. Специфіка оцінки бізнес-напрямів і бізнес-одиниць в системі управління підприємством.

		10. Сучасні управлінські технології оцінки вартості бізнесу.
Підсумкове тестування за модулем 2		
ПМК		

Інформаційні джерела

1. Загальні засади оцінки майна і майнових прав [Електронний ресурс] : Національний стандарт № 1 від 10.09.2003 р. № 1440 / Законодавство України : [веб-сайт Верховної Ради України]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1440-2003-%D0%BF#Text>
2. Калінеску Т. В., Романовська Ю. А., Кирилов О. Д. Оцінювання майна : навч. посібник. Київ: Центр учбової літ-ри. 2012. 312 с.
3. Краснокутська Н. С., Коптева Г. М. Оцінка бізнесу : навч. посіб. для студентів економічних спеціальностей. Харків: НТУ «ХПІ», 2021. 229 с.
4. Круш П. В., Полищук С. В. Оцінка бізнесу : навч. посібник. Київ: Центр навчальної літ-ри, 2004. 264 с.
5. Момот Т. В. Оцінка вартості бізнесу: сучасні технології. Харків: Фактор, 2007. 224 с.
6. Оцінка бізнесу та нерухомості: навч. пос. / [за заг. ред. проф. В. Р. Кучеренко; уклад.: Я. П. Квач, Н. В. Сментина, В. О. Улибіна, А. В. Андрейченко]. 2-ге видання. Одеса: Асторопринт, 2013. 235 с.
7. Оцінка вартості бізнесу : методичні рекомендації до практичних завдань та лабораторних робіт для студентів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» першого (бакалаврського) рівня / [уклад. О. П. Полтініна, С. В. Добринь]. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 75 с.
8. Оцінка майна в Україні. У 2 т. : монографія. / [Л. І Вороніна, В.Є. Воротін, В. Г. Лісник, В. М. Поліщук]. Київ : Вид-во Європ.ун-ту, 2005. 364 с.
9. Оцінка майнових прав інтелектуальної власності [Електронний ресурс] : Національний стандарт № 4 від 03.10.2007 р. № 1185 / Законодавство України : [веб-сайт Верховної Ради України]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1185-2007-%D0%BF#Text>
10. Оцінка нерухомого майна [Електронний ресурс] : Національний стандарт № 2 від 28.10.2004 р. № 1442 / Законодавство України : [веб-сайт Верховної Ради України]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1442-2004-%D0%BF#Text>
11. Оцінка нерухомості, майна та майнових прав : нормативно- правовий аспект : практ. посібник / [Л. В. Єфремова, С. Л. Єфремов, К. Г. Сердюков, І. В. Сердюкова]. Харків : Вид-во ХНЕУ, 2009. 132 с.
12. Оцінка цілісних майнових комплексів [Електронний ресурс] : Національний стандарт № 3 від 29.11.2006 р. № 1655 / Законодавство України : [веб-сайт Верховної Ради України]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1655-2006-%D0%BF#Text>
13. Про затвердження методики оцінки майна [Електронний ресурс]: Постанова Кабінету Міністрів України від 10.12.2003 р. №1891/ Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1891-2003-%D0%BF#Text>
14. Дубіщев В., Чижевська М., Сидоренко-Мельник Г. Оцінка вартості бізнесу: методологічний аспект. *Науковий вісник Міжнародної асоціації науковців. Серія: економіка, управління, безпека, технології*, 2025. Т. 4. № 1. URL: <https://man.org.ua/nv/index.php/about/article/view/148>
15. HANDBOOK ON VALUATION FOR PURPOSES OF RESOLUTION. EBI , 2019. 97 p. <https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/documents/10180/2613666/9f0772ea-a052-49e5-86ce-64c157adff10/Valuation%20Handbook.pdf?retry=1>
16. INTERNATIONAL VALUATION STANDARDS. International Valuation Standards Council, 2019. 138 p. URL: <https://www.rics.org/globalassets/rics-website/media/upholding-professional-standards/sector-standards/valuation/international-valuation-standards-rics2.pdf>

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

- 1) виконання практичних завдань за окремими темами дисципліни з використанням автоматизації доступу до баз даних і знань, а також розв'язання конкретних професійних завдань. Практичні завдання зроблено у середовищі MS Office (MS Word, MS Excel, MS Access, MS PowerPoint), MS FrontPage, VBA, що прості у використанні, мають зручний інтерфейс користувача. Результати виводяться на екран монітору, у разі необхідності - на принтер у вигляді тексту, таблиць тощо.
- 2) здійснення тестового контролю знань студентів за допомогою програмного засобу «OpenTest 2.0». Тестування проводиться під час проведення занять (поточний контроль) і під час підсумкового контролю знань.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика оцінювання здобувачів вищої освіти: завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Положення про організацію освітнього процесу <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/polozhennya-pro-organizaciyuosvitnogo-proczesu.pdf>

Положення про порядок та критерії оцінювання знань, вмінь та навичок здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_kryt_ocinyuvannya.pdf

Порядок ліквідації здобувачами вищої освіти академічної заборгованості <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/poryadoklikvidacziyi-zdobuvachamy-vyshhoi-osvity-akademichnoyi-zaborgovanosti.pdf>.

Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (Moodle) за погодженням із провідним викладачем.

Політика щодо академічної доброчесності: студенти мають свідомо дотримуватися академічної доброчесності; не допускати списування (один в одного, з власноруч написаного тексту, друкованого або електронного носія інформації тощо) під час виконання індивідуальних навчальних завдань та дидактичних тестів; якісно оформлювати посилання на джерела інформації при написанні доповідей, підготовки презентацій, тез тощо В ПУЕТ діють:

Кодекс честі студента https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/kodeks_chesti_studenta.pdf

Положення про академічну доброчесність https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_akadem_dobrochesnist.pdf

Положення про запобігання випадків академічного плагиату <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-prozapobigannyavypadkam-akademichnogo-plagiatu.pdf>

Політика визнання результатів навчання визначена такими документами:

Положення про порядок перезарахування результатів навчання, здобутих в іноземних та вітчизняних закладах освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_perezarah_rez_zvo.pdf.

Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozha_pro_akademichnu_mobilnist.pdf

Положення про порядок визнання результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-poryadok-vyznannya-rezultativ-navchannya-zdobutyh-shlyahomneformalnoyi-ta-abo-informalnoyi-osvity.pdf>

інфографіка (розділ Освіта/Організація освітнього процесу/Неформальна освіта) <https://puet.edu.ua/neformalna-osvita/>.

Політика вирішення конфліктних ситуацій: Положення про правила вирішення конфліктних ситуацій <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-pravylavyrishennya-konfliktnyh-sytuacij-u-puet.pdf>

Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю у формі екзамену https://puet.edu.ua/wpcontent/uploads/2023/07/poloz_pro-apel_pidscontr.pdf

Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi/>

Політика підтримки учасників освітнього процесу:

Психологічна служба: <http://puet.edu.ua/psychologichna-pidtrymka-v-puet/>

Студентський омбудсмен (Уповноважений з прав студентів) ПУЕТ <http://puet.edu.ua/other-divisions/studentskyj-ombudsmenupovnovazhenyj-z-prav-studentiv-puet/>

Уповноважений з прав корупції <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi/>

Безпека освітнього середовища: Інформація про безпечність освітнього середовища ПУЕТ наведена у вкладці «Безпека життєдіяльності» <http://puet.edu.ua/pro-puet/bezpeka-zhyttyedyalnosti/>

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання (відповідно до робочої програми навчальної дисципліни):

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1 - 4). Відвідування занять (6 балів); захист домашнього завдання (6 балів); обговорення матеріалу практичних занять (6 балів); виконання навчальних завдань (6 балів); доповіді з рефератами та їх обговорення (6 балів); тестування (10 балів); поточна модульна робота (10 балів)	50
Модуль 2 (теми 5 - 8). Відвідування занять (6 балів); захист домашнього завдання (6 балів); обговорення матеріалу практичних занять (6 балів); виконання навчальних завдань (6 балів); доповіді з рефератами та їх обговорення (6 балів); тестування (10 балів); поточна модульна робота (10 балів)	50
Поточне оцінювання	100
Разом	100

Система нарахування додаткових балів за видами робіт з вивчення навчальної дисципліни

Форма роботи	Вид роботи	Бали
1. Навчальна	1. Проходження освітнього курсу «Act further: Sustainable development for businesses» на платформі Prometheus https://prometheus.org.ua/prometheus-free/act-	10

	further-business/	
2. Науково-дослідна	1. Участь у наукових гуртках	10
	2. Участь в наукових студентських конференціях: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	20

За додаткові види навчальних робіт студент може отримати не більше 30 балів. Додаткові бали додаються до загальної підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни, але загальна підсумкова оцінка не може перевищувати 100 балів.

Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни